

§§ 511 a násl. obč. zák. Exekuce vnucenou dražbou týká se podstaty nemovitosti a takovou exekuci bylo by lze vésti jen se souhlasem náhradního dědice, kterýžto souhlas však nebyl vykázan. Proto prvý soud povolil exekuci vnucenou dražbou neprávem a bylo k rekursu poručníka, ježto povolenou exekucí byla práva nezletilé dotčena, usnesení prvního soudu změnití a navrhouvanou exekuci zamítnouti (rozh. čís. 11227 sb. n. s.).

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Že dluhopis, jehož předmětem jest pohledávka, pro kterou se exekuce vede, byl schválen za nezletilou fideikomisární substitutku Františku M-ovou poručenským soudem, nemění nic na správnosti názoru rekursního soudu, že na fideikomisární nemovitost povinné strany lze vésti exekuci jen jako na požívatele nemovitosti (§§ 613 a 511 a násl. obč. zák.). Neboť opak by platil jen tehdy, kdyby vymáhaná pohledávka byla vykonatelnou nejen proti fiduciáři, nýbrž i proti substitutu, po případě i jeho dědicům, jak vyloženo v rozhodnutí čís. 11.526 sb. n. s., čehož v souzeném případě není, poněvadž uzavřel jen povinný zápůjčku o 70.000 Kč u vymáhající strany a exekuční titul (rozsudek okresního soudu ze dne 23. února 1933) zní jen proti povinnému fiduciáři Tomáši M-ovi. Zda fideikomisární substituce jest nezákonnou, poněvadž prý odporuje zákonu ze dne 7. srpna 1908, čís. 68 z. zák. pro Čechy, nelze v tomto řízení zkoumati, poněvadž jest to otázka, kterou lze řešiti pořadem příslušných stolic nebo pořadem práva. Vytýká-li vymáhající věřitelka, že fideikomisární substituce jest č a s o v ě obmezena fysickou zletilostí fiduciáře, která již nastala, přehlíží, že to ani z odevzdací listiny ze dne 1. listopadu 1915 ani z protokolu o projednání pozůstalosti jasně neplyne, neboť fideikomisární substituce byla ve prospěch nezletilé Františky M-ové zřízena a zajištěna pro ten případ, kdyby tehdy nezletilý Tomáš M. před nabytím fysické zletilosti nebo pro jinou překážku hospodářství vésti nemohl, čímž není zřejmě vysloveno, že by tato překážka musila nastati před dosažením zletilosti Tomáše M-a. Substituci jest v pochybnostech vykládati podle § 614 obč. zák. ovšem ve prospěch fiduciáře, avšak tuto otázku nelze řešiti prostým výkladem listin v řízení exekučním, nýbrž bylo povinností vymáhající strany podle § 54 čís. 3 ex. ř. tvrditi a podle § 55 ex. ř. prokázati, že fideikomisární substituce dosažením fysické zletilosti fiduciáře zanikla. Tu jde o skutkovou otázku spornou, kterou nemůže exekuční soud z úřadu ani podle § 55 třetí odstavec ex. ř. řešiti.

Čís. 12746.

Vyrovnačí řád ze dne 27. března 1931, čís. 64 sb. z. a n.

Výhody § 12, odstavec (1) vyr. řádu a § 54, odstavec (1), druhá věta vyr. řádu, platí vedle sebe.

Pro zajištění přednostní pohledávky stačí, že věřitel požádá o zajištění, a není třeba, by dlužník pohledávku popřel, aniž se vyhledává, by pohledávka nebyla ještě vykonatelná.

(Rozh. ze dne 4. července 1933, R I 611/33.)

Ve vyrovnání Anežky Š-ové přihlásila Úrazová pojišťovna dělnická pro Čechy v Praze pohledávku na pojistném ve výši 30.790 Kč 57 h jako pohledávku privilegovanou, žádajíc zároveň, by pohledávka ta ve smyslu ustanovení § 54 odstavec (1) vyr. ř. byla ve vyrovnání zajištěna. Vyrovnací komisař zamítl návrh na zajištění pohledávky. Důvody: Přihlášená pohledávka jest pohledávkou přednostní, která vyrovnáním není dotčena (§ 26 čís. 4 a § 54 odst. (1) vyr. ř.); může proto věřitelka žádati na dlužnici přímo zaplacení celé pohledávky a může k vydobytí pohledávky té i za vyrovnacího řízení proti dlužnici vésti exekuci (§ 12 odstavec (1) vyr. ř.); oprávnění věřitelky žádati zajištění takovéto pohledávky ve smyslu ustanovení § 54 odstavec (1) vyr. ř. nemá proto významu. Nezajištění přednostní pohledávky ve vyrovnání není důvodem k odepření potvrzení vyrovnání vyrovnacím soudem, jak tomu jest při nezaplacení anebo nezajištění útrat a poplatků vyrovnacího řízení (§ 58, čís. 4 vyr. ř.). Rekursní soud uložil vyrovnací dlužnici, by pohledávku Úrazové pojišťovny dělnické až do výše 29.689 Kč 70 h zajistila. Důvody: Stanovisko prvního soudu je mylné. Zákon ustanovuje v § 54 odst. (1) poslední věta vyr. ř. »Přednostní pohledávky buďte na žádost věřitele zajištěny«. Slovem »budte« dán jest přímý rozkaz, že přednostní pohledávky zajištěny býti musí, požádá-li o to věřitel. § 12 odst. (1) vyr. ř. sice ustanovuje, že pro pohledávky přednostní může býti vedena exekuce i za řízení vyrovnacího, přes to však zákon současně v § 54 vyr. ř. ustanovil, že pohledávky přednostní musí býti zajištěny, žádá-li o to věřitel, takže tím zákonodárce jasně poskytl věřitelům přednostním obě tyto výhody a nelze dovozovati z toho, že věřitel má výhodu § 12 vyr. ř., že by nesměl použití výhody § 54 odst. (1) vyr. ř., anebo dokonce, že mu vzhledem k ustanovení § 12 vyr. ř. výhoda § 54 vyr. ř. nepřísluší. Nutno předpokládati, že zákonodárce vědomě vložil do vyrovnacího řádu obě tato ustanovení souřadně. Zákon také nerozeznává v § 54 odst. (1) vyr. ř., zda běží o pohledávku vykonatelnou čili nic. Soud první tedy zamítnuv návrh na zajištění rozhodl proti zákonu a bylo proto stížnosti vyhověno a napadené usnesení změněno. Návrhu na zajištění pohledávky stěžovatelky bylo však vyhověno jen co do 29.689 Kč 70 h a to z tohoto důvodu: Podáním došlým na soud dne 25. prosince 1932 přihlásila stěžovatelka pohledávku ve výši 30.790 Kč 57 h, kterou však nedoložila a prohlásila, že učiní tak dodatečně. To se však nestalo. Vyrovnací dlužnice i vyrovnací správce podle seznamu pohledávek privilegovaných uznali pohledávku stěžovatelky jen co do 29.689 Kč 70 h. Zbytek není prokázán ani osvědčen. Bylo proto zajištění nařízeno jen co do pohledávky 29.689 Kč 70 h.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu vyrovnacího správce a vyrovnací dlužnice.

Důvody:

Dovolací rekurs není důvodný. Správný jest názor rekursního soudu, že výhody § 12 odst. (1) vyr. ř. o přípustnosti exekuce k vydobytí přednostních pohledávek za vyrovnacího řízení a § 54 odst. (1) druhá věta vyr. ř. o zajištění přednostních pohledávek platí vedle sebe. To platilo i za starého vyrovnávacího řádu čís. 337/14 ř. zák., jenž obsahoval totožná ustanovení § 10 odstavec (4) a § 46 odstavec (4), jenž připouštěl k návrhu věřitele zajištění pohledávek (bez obmezení které), dlužníkem (nikoli jiným účastníkem) popřených. Že se toto ustanovení vztahovalo i na přednostní pohledávky, plyne zejména i z pamětního spisu k § 46, kde se praví, že při nuceném vyrovnání skytá záruku za splnění vyrovnání ustanovení § 157 starého k. ř., podle něhož nemohl býti konkurs dříve zrušen, dokud nebyly mimo jiné zaplacený nebo zajištěny zajištěné pohledávky věřitelů podstaty a konkursních věřitelů I. a II. třídy (§ 150 odstavec 1 k. ř.), mezi než patřily podle § 46 čís. 1, § 51 čís. 3 a § 52 st. k. ř. i nedoplatky úrazové pojišťovny dělnické, jež podle § 23 čís. 1 a 4 st. vyr. ř. byly i přednostními pohledávkami ve vyrovnacím řízení. Poněvadž, jak praví pamětní spis dále, ve vyrovnávacím řízení vyrovnávací soud se nepotřeboval starati z úřadu o zajištění pohledávek, an je nebyl oprávněn zkoumati, bylo ustanoveno odstavcem (4) § 46 st. vyr. ř., že popřené dlužníkem pohledávky (bez obmezení které) musí býti na návrh věřitelů zajištěny. Nový vyrovnávací řád převzal ustanovení § 46 odstavec (4) st. vyr. ř. v § 54 odstavec (3) a zařadil v odstavci (1) nový doplněk: »Přednostní pohledávky buďte na žádost věřitele zajištěny«. Jde tudíž o to, zda tento doplněk jest vykládati v souvislosti s odstavcem (3), či samostatně. Poslednější výklad jest správný. Neboť, mělo-li by zůstatí při dřívějším výkladu, že předpoklady odstavce (3) pro zajištění pohledávky se vyžadují i pro zajištění přednostních pohledávek, byl by onen doplněk zbytečným, což o zákonodárci předpokládat nelze. Naopak praví vládní návrh osnovy k novému konkursnímu a vyr. řádu (tisk 253, str. 140), že § 54 odstavec (1) byl doplněn proti dosavadnímu ustanovení, že přednostní pohledávky je zajistiti, jestliže věřitel o to požádá, a že ustanovení to bylo pojato do osnovy obdobně § 150 odstavec (1) osnovy ke k. ř. (§ 150 starého k. ř.) vzhledem ke zkušenosti, že uspokojení privilegovaných věřitelů, zejména zaměstnanců, nebývá věnována náležitá pozornost, a že vycházejí často na prázdno. Jest proto ze slov »obdobně § 150 osnovy ke k. ř.« patrné, že úmyslem zákonodárce bylo zajistiti přednostní pohledávky za jediného předpokladu, že věřitel o to požádá, a že netřeba také předpokladů odstavce (3) § 54 nov. vyr. ř., by dlužník přednostní pohledávku popřel. Neplatí proto pro přednostní pohledávky ustanovení § 54 odstavec (3) nov. vyr. ř. vůbec a není proto předpokladem zajištění přednostní pohledávky, by nebyla ještě vykonatelnou, jak rekurentka míní.